

Nr 143.

Ankom till riksdagens kansli den 17 maj 1945 kl. 2 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inköp för statens räkning av respiratorer till beredskap vid barnförlamningsepidemier m. m.

(3:e avd.)

I propositionen nr 279 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 6 april 1945, föreslagit riksdagen att till Inköp för statens räkning av respiratorer till beredskap vid barnförlamningsepidemier m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 under femte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 48 000 kronor.

I skrivelse den 9 mars 1945 har *medicinalstyrelsen* hemställt, att Kungl. Maj:t för inköp av fem respiratorer jämte transformatorer måtte anvisa ett belopp av högst 48 000 kronor, att utgå från femte huvudtitelns anslag till vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård. Därest detta anslag skulle finnas icke böra komma i fråga, hemställde styrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå innevarande års riksdag att för ändamålet anvisa ett reservationsanslag å nämnda belopp.

Statskontoret har avgivit utlåtande i ärendet den 28 mars 1945.

Departementschefen har anfört följande.

Betydelsen av respiratorbehandling vid den i samband med akut barnförlamning stundom inträdande andningsförlamningen torde vara så allmänt känd, att en närmare utveckling härav icke erfordras. Här må endast nämnas, att ett icke ringa antal barnförlamningspatienter genom sådan behandling räddats till livet samt att behandlingen, oavsett sjukdomens slutliga utgång, medför en avsevärd lindring i de plågor, som äro förenade med den andningsförlamningen åtföljande kvävningsskänslan. De befintliga respiratorerna ha emellertid, särskilt under de senaste svåra barnförlamningsepidemierna, visat sig vara alltför få. En utökning av antalet respiratorer i de olika epidemidistrikten är därför erforderlig, och en sådan torde även kunna i viss omfattning påräknas till följd av de åtgärder, som *medicinalstyrelsen* vidtagit i sådant syfte.

Man lär emellertid icke kunna räkna med att varje epidemidistrikt skall anskaffa så stort antal apparater, som erfordras för att möta de extra ordinarie behov, som uppstå vid barnförlamningsepidemier av större omfattning. Det skulle ställa sig alltför oekonomiskt, därest varje distrikt skulle innehava ett antal reservapparater, som endast undantagsvis eller mera sällan komme att tagas i anspråk. Utöver distriktens egna respiratorer bör därför finnas ett centralt reservförråd av sådana apparater, från vilket tillfälliga,

lokala behov av respiratorer kunna tillgodoses. Ett mindre sådant reservförråd, tillhörigt staten och omfattande fem apparater, finnes redan. Medicinalstyrelsen har emellertid funnit detta antal alltför ringa samt hemställt om dess fördubbling. Enligt vad jag under hand inhämtat har medicinalstyrelsen härvid delvis utgått från det behov av reservapparater, som visade sig föreligga vid barnförlamningsepidemierna under hösten 1944. Mot styrelsens beräkning av det erforderliga antalet av ifrågavarande apparater synes mig intet vara att erinra.

Såsom statskontoret framhållit, ankommer det enligt epidemilagen i princip på vederbörande huvudmän att sörja för anskaffning av erforderligt antal respiratorer. I detta fall gäller det emellertid tillgodoseende av extra ordinära behov, vilka på grund av epidemiernas växlande lokala utbredning och skiftande styrka icke lämpligen kunna tillgodoses genom epidemidistriktet. Med hänsyn härtill samt då riksdagen tidigare icke ansett hinder möta för anvisande av medel till ifrågavarande ändamål, synes någon allvarligare invändning icke kunna göras mot att staten nu påtager sig kostnaderna för anskaffande av ytterligare reservapparater till det antal, som medicinalstyrelsen föreslagit. Mot styrelsens beräkning av kostnaderna här för har jag intet att erinra.

Erforderliga utredningar ha medfört, att ärendet först nu kunnat upptagas till prövning och avgörande. Då inköpet av ifrågavarande reservapparater planerats äga rum gemensamt med den upphandling av motsvarande apparater för landstingens behov, som avses komma till stånd inom de närmaste månaderna, torde den erforderliga medelsanvisningen böra ske i form av ett reservationsanslag å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må till *Inköp för statens räkning av respiratorer till beredskap vid barnförlamningsepidemier m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1944/45 under femte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 48 000 kronor.*

Stockholm den 17 maj 1945.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 140.
